

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1652

Vragen van de leden **Bruins Slot** en **Peters** (beiden CDA) aan de Minister voor Medische Zorg over *de zorg voor en begeleiding van (oud-)topsporters* (ingezonden 7 februari 2019).

Antwoord van Minister **Bruins** (Medische Zorg) (ontvangen 22 februari 2019).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het symposium «Mental Health in Elite Sport» dat afgelopen najaar in het Europees Parlement is gehouden?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Klopt het dat topsporters vaker dan gemiddeld met (mentale) problemen te maken krijgen na de carrière, mede omdat zij gewend zijn de eigen grenzen voortdurend te verleggen en er bovendien een taboe op het onderwerp heerst?² In hoeverre kan dit gepaard gaan met verslavingsproblematiek? Zijn er bij u onderzoeken bekend naar de specifieke mentale kwetsbaarheid van voormalig topsporters dan wel naar de mate waarin topsporters na het beëindigen van hun topsportcarrière verslavingsproblematiek ontwikkelen?

Antwoord 2 en 3

In 2016 is een prevalentieonderzoek gedaan naar (indicatoren voor) symptomen van mentale problemen bij (voormalige) Nederlandse topsporters.³ Tijdens een periode van 4 weken werd bij 203 huidige topsporters van 6% alcoholgebruik tot 45% angst- en depressieproblemen vastgesteld en bij 282 oud-topsporters van 18% stressproblemen tot 29% angst- en depressieproblemen vastgesteld. Deze studie gaf aan dat het voorkomen van deze mentale problemen bij huidige en oud-topsporters vergelijkbaar is met de prevalentie van deze mentale problemen in de Nederlandse bevolking. Een hoger aantal zware

¹ De Morgen, «Pijn en twijfels maken een topsporter sterker, of toch niet? Experts vragen voor meer aandacht voor mentale gezondheid van atleten», 10 oktober 2018

² Medisch Contact, «Mateloosheid aan de top», 1 juli 2015

³ Gouttebarghe V., Jonkers R., Moen M., Verhagen E., Wylleman P., & Gino Kerkhoffs G. (2017) The prevalence and risk indicators of symptoms of common mental disorders among current and former Dutch elite athletes, *Journal of Sports Sciences*, 35:21,2148–2156.

blessures, operaties, recente belastende leefsituaties, ontevredenheid met de voorbijgevoerde topsportcarrière en een lagere graad van sociale steun bleken gerelateerd aan het voorkomen van symptomen van mentale problemen bij zowel huidige als oud-topsporters.

Op internationaal vlak is er over de afgelopen veertig jaar vrij uitgebreid onderzoek verricht naar het voorkomen van psychologische problemen bij oud-topsporters. De belangrijkste gerapporteerde problemen zijn onder andere het psychologisch effect van fysieke problemen (bijvoorbeeld blessures, gewichtstoename, hersenschudding), identiteitsproblemen, financiële problemen en studie- en beroepsproblemen. Verslavingsproblematiek wordt niet (meer) als een duidelijke problematiek bij oud-topsporters geïdentificeerd.

Vraag 4

Klopt het dat er binnen TeamNL sinds 2014 wel specifiek wordt ingezet op het domein prestatiegedrag als vast onderdeel van het centrale team van experts, maar dat er geen structurele advies, zorg en begeleiding voor topsporters na de carrière bestaat? Zo nee, welke structurele advies, zorg en begeleiding is er dan wel?

Antwoord 4

Sinds een aantal jaar zet NOC*NSF TeamNL in op de begeleiding van topsporters en talenten waarbij al tijdens de topsportcarrière aandacht gaat naar de voorbereiding op het einde van de topsportcarrière met bijbehorende uitdagingen op verschillende gebieden. Psychologische en psychiatrische begeleiding maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit en betrokken experts (dit kunnen sport-, gezondheids- en/of klinisch psychologen en psychiaters zijn) zijn allemaal verbonden aan de TeamNL Experts Prestatiegedrag. Sinds 2017 is NOC*NSF het project TeamNL@Work opgestart, met financiering van het Ministerie van VWS. Dit project is specifiek gericht op het aanbieden van ondersteuning aan topsporters in de voorbereiding op het carrière-einde en aan gestopte topsporters. Wanneer topsporters zich melden met een vraag of behoefte wordt op maat gekeken welke begeleiding hier het beste bij past. Zo wordt bijvoorbeeld voorzien in (studie)loopbaanbegeleiding, arbeidsmarktorientatie, werkervaringsplekken, ondersteuning op psychisch/psychosociaal vlak, competentieontwikkeling, etc. (zie ook: <https://teamnl@work.nocnsf.nl>).

De ondersteuning op psychisch/psychosociaal vlak wordt aangeboden via de experts die ook beschikbaar zijn voor de nog actieve topsporters. Hierbij is specifieke aandacht voor het voorkomen van psychologische problemen tijdens een post-Olympisch/Paralympisch seizoen of bij beëindiging van de topsportcarrière.

Vraag 5

Ziet u in recente voorbeelden van oud-topsporters⁴ die na de carrière in een zwart gat zijn gevallen reden om – samen met NOC*NSF en/of oud-topsporters zelf – een ondersteuningsprogramma op te zetten waar oud-topsporters voor advies, zorg en begeleiding aan kunnen kloppen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De multidisciplinaire ondersteuning vanuit het project TeamNL@Work vormt een sterke basis om topsporters voor te bereiden op en te begeleiden tijdens en na het einde van hun topsportcarrière. Hierbij wordt samengewerkt met succesvolle initiatieven van oud-topsporters gericht op het begeleiden van topsporters naar een volgende uitdaging in hun leven (o.a. De SportMaatschappij, Fanbased, Sporttop). Het project is nog volop in ontwikkeling en NOC*NSF zal de komende tijd dan ook kijken naar hoe de huidige ondersteuning verder verrijkt kan worden, met de inbreng van oud-topsporters.

⁴ NOS, «Rudi Lubbers en het gevecht van zijn leven» (27 januari 2019), EenVandaag, «Een TV-optreden trok Gert Jakobs uit zijn «zwarte gat» (29 januari 2019), Omroep Brabant, «Rini Wagtmans coördineert hulpactie voor beroorde Rudi Lubbers in koud Bulgarije» (28 januari 2019)